

06 AUG 1984

ERŐS VÁR



AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

50. ÉVFOLYAM

1984. JÚNIUS

2—3. SZÁM

EGY DEÁK-TÉRI PRESBITER BÁTOR KIÁLLÁSA:

“AZ EGYHÁZ REHABILITÁLJA ORDASS LAJOST!”

Ifj. Fasang Árpád zongoraművész, a Budapest Deák-téri evangélikus gyülekezet presbitere a múlt év végén levelet intézett az Ordass-ügyben Káldy püspökhöz. Miután leveleire mindaddig semmiféle választ nem kapott, május 7-én a sajtó rendelkezésére bocsátotta azt. Ezzel egy időben a Deák-téri presbitérium legközelebbi ülése napirendjére tűzte Ordass rehabilitálásának kérdését.

FASANG LEVELE

Budapest, 1983. dec. 25.

D. Káldy Zoltán püspök úrnak,
a Déli Egyházkerület püspökének,
a Magyarországi Evangélikus
Egyház rangidős püspökének.

Főtisztelendő Püspök Úr!

Abban a jó reménységben, hogy
javaslatom

— Istennek tetsző és kedves,
— Magyarországi Evangélikus
Egyházunk belső egységét erősíti,
— a Lutheránus Világszövetség
budapesti nagygyűlésének légkörét
kedvezően befolyásolja,

— egyházunk és a magyar állami
vezetés közötti kapcsolatok fejlődését
pozitív irányban elősegíti,
tisztelettel kérem Püspök Urat és
Püspök Úron keresztül egyházunk
valamennyi felelős tisztségviselőjét,
hogy egyházunk rehabilitálja Ordass
Lajost.

Nem jogi rehabilitációról van szó,
hanem erkölcsi és teológiai rehabilitációról. Ordass Lajos tényleges püspöki szolgálata és halála óta elegendő idő telt el, hogy a tények és a megfelelő dokumentumok ismeretében tárgyilagosan megállapíthassuk: Ordass Lajos nem volt reakciós, a

második világháború előtti állapotok visszasíratója, vagy a későbbiek folyamán a nyugati imperializmus “ügynöke”. (Mint ahogy többek között ezzel is vádolták.) Éppen ellenkezőleg. Német származását soha meg nem tagadva, magyar hazáját hoz haláláig hűséggel ragaszkodva egész életét Krisztus Egyháza építésének, a magyar nép jobb sorsa előmozdítására szentelte . . .

A teológus Ordass Lajos már 1936-ban a következőket írta: “Egyházunknak nincsenek külső, hatalmi eszközei. Nem uralkodásra rendeltett, hanem szolgálatra.” (Kereszttyén Igazság, 1936. 245. o.) A háború kellős közepén pedig így prédikált: “Isten nem csak egyeseket, hanem a nemzeti közösségeket is sáfársággal bízta meg. A nemzetek parancsa: szolgáljatok! s a hatalom örjögő gögjét Isten, a mindenható, az egyedüli hatalmas — letör! Istennek szüksége van és minden időben szüksége lesz szolgáló nemzetekre. Nemcsak nagyokra, hanem kicsikre is. Nekünk jelentkeznünk szabad a szolgálatra. Nemcsak más népek csatlósainak szerepére, hanem Isten szolgálataira. Isten nem szeszélyből vezetett ide. Földadatai vannak számunkra. Ha ezeket vállaljuk, ha szolgálni készek vagyunk, akkor biztosítva van jövődönk, mert kétségtelen, hogy Isten azokat is elvégezteti velünk.” (részlet az 1943. december 31-én, a kelenföldi templomban elmondott prédikációjából.)

Mind ezek alapján elmondhatjuk: Ordass Lajos a leghaladóbb teológiai törekvések egyik legkorábbi képviselője. Ordass Lajosban — a Magyarországi Evangélikus Egyházunkban meghonosodott szakkifejezéssel

élve — a diakóniai teológia legfontosabb igazságainak egyik úttörő felismerőjét és bátor hitvallóját tisztelhetjük.

Ordass Lajost életében számos méltatlan támadás érte, ezekről Püspök Úr is bizonyosan tud, így nem részletezem azokat, de önmagunkat is tiszteljük meg azzal, ha Jézus Krisztus e hű követőjének legalább halála után megadjuk azt a méltó elégtételt és elismerést, amelyet életében nem kapott meg.

Levelemmel a megbékélés és a kiengesztelődés ügyét kívánom szolgálni, melynek megírására — hosszas töprengés után — a végső indítást Püspök Úr tegnap, a Magyar Nemzetben megjelent cikkéből kaptam. A lap ünnepi, karácsonyi számában “Az életért, a békéért, az igazságosságért” címmel megjelent írásnak különösen egy részlete visszhangzik bennem: “Az egyházak egyre jobban hangsúlyozzák, hogy a békéért és igazságosságért folyó munkájukat a ‘leleményes szeretetnek’ kell irányítani. Azt valljuk, hogy a szeretet leleményes, vagyis ott is talál kiutat és megoldást, ahol már nem látszik ilyen kiút.”

Ennek alkalmazását kérem most Püspök Úrtól Ordass Lajos rehabilitációjával kapcsolatban, mert a leleményes szeretet mindeneket átfogó és mindeneket magába foglaló, a teljességre igényt tartó fogalom. A leleményes szeretet arra is igényt tart, hogy általa az élőkre és holtakra egyaránt érvényes megbékélésért és kiengesztelődésért munkálkodjunk, egy sokat szenvedett és meg-aláztatott embertársunk becsületének és jóhírnevének visszaadásában minden tőlünk telhetőt elkövessünk.

Ezen gondolatok jegyében — javaslatom kedvező elbírálását várva — kívánok Püspök Úrnak Boldog, Új Esztendőt.

Tisztelettel:
ifj. Fasang Árpád
zongoraművész,
a Deák-téri Gyülekezet presbitere

A JAVASLAT HÁTTERE

Múlnak az évek, a generációk váltják egymást. Mind halványabb lesz a világ emlékezetében Ordass Lajos alakja. Próbás időkben volt Krisztus bizonyoságtévő tanúja. Életét és szolgálatát talán ez a két igehely fejezi ki legjobban: *“Aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözül”* (Mt 24:13). — *“Istennek kell inkább engedelmessékednünk, mint az embereknek”* (Csel 5:29).

44 éves korában, 1945-ben lett Raffay Sándor utóda a bányai egyházkerület püspöki székében. A világ evangélikusságának megbecsülése kétszer is (1947-ben és 1957-ben) az EVSz alelnökévé választotta. Az államhatalom (és egyháza gyengesége) kétszer fosztotta meg püspöki hivatalától, utoljára 1958-ban. Koholt vádak alapján 1948-ban kétévi börtönbüntetésre ítélték, pedig az igazi ok az állam szemében az volt, hogy makacsul ellenezte az egyház iskoláinak elvételeit. 1978. augusztus 14-én, 77 éves korában bekövetkezett haláláig teljes visszavonultságban, egyháza vezetői által reaktivizált némaságban élt budapesti lakásán. De mindvégig körülvette a közeli és

Imádság

(1984. július 22-én, az Evangélikus Világszövetség budapesti nagygyűlésének megnyitására.)

Megváltó Istenünk, egyházadat sok nép között hoztad létre, és Szentlelked ajándékait bámulatba ejtő változatossággal osztottad szét közöttük. Neked köszönjük a magyarországi kereszténység életét és munkáját az Evangélium, a Krisztusról szóló örömhír ezredéves magvetése nyomán. Különösképpen könyörgünk magyarországi evangélikus egyházadért, amint az vendégül látja az Evangélikus Világszövetség (mai napon kezdődő) nagygyűlését. Adj a résztvevőknek bölcsességet, a munkacsoportoknak állhatatosságot, lelkészeknek és népeknek a remélt dolgok örömeit. Áldd meg a nagygyűlés munkáját, hogy az gyümölcsöket teremjen a magyarországi gyülekezetek és pásztoraik szolgálatában. Hadd érezzék meg a testvérek imádságait és támogatását az egész világról, hogy megerősödjenek a szeretet kötelékkel, melyek mindnyájunkat egyesítenek Jézus Krisztusban, a mi Urunkban. Ámen.

(“LWF Documentation” nyomán)

távoli testvérek aggódó szeretetének és imádságainak erőt adó bizonyossága.

Hazai egyházunk máig sem emésztette meg “az Ordass-ügyet”. Inkább mélyen hallgatnak róla. Sokszor szinte hihetetlen végtelenségig mennek el, hogy kiiktassák Ordass Lajost az egyház történetéből.

NYUGATI VISSZHANG

Fasang Árpád levelének közzététele meglehetősen feltűnést keltett Nyugat-Európában. Egy tekintélyes svájci lap, a *Neue Zürcher Zeitung* május 9-i száma ismerteti a levelet, majd többek között így ír:

A Deák-téri presbiter kérése már csak azért is figyelemre méltó, mert a mai Magyarországon lelkészek egyházi rehabilitálása nyilván nehezebb, mint kegyvesztett politikusoké az államhatalom részéről. Fasang levelének válasz nélkül hagyása — magyar egyházi berkekben járatos megfigyelők szerint — Káldy püspök merev magatartását festi alá, aki nyilván attól tart, hogy Ordass rehabilitációja politikai hátrányt jelentene neki. Acikk megemlíti, hogy Káldy püspök az EVSz elnökválasztásán némi helyzeti előnnyel indul, mivel a nagygyűlés Budapesten lesz. Kitér továbbá arra, hogy Káldy, mint képviselő és a parlament külügyi bizottságának tagja, minden külpolitikai állásfoglalásában kifejezetten amerikaellenes. “Véleménye szerint az a tény, hogy a legutóbbi harminc év alatt nem tört ki világháború, csakis a Szovjetunió türelmére vezethető vissza.”

A nyugatnémet Evangelischer Pressedienst hírszolgálati iroda budapesti tudósítása alapján az *Evangelische Information* május 10-i száma foglalkozott Fasang levelével. Az első oldalon megjelent cikk címe: “Rehabilitáció Ordass Lajos számára? — Budapesti remények az EVSz nagygyűléssel kapcsolatban”. — Ugyanazon az oldalon a lap kommentárja a német hitvalló (ellenálló) egyház emlékezetes Barmeni Nyilatkozatának 50. évfordulójával kapcsolja össze a Deák-téri presbiter mostani kiállítását. “A rehabilitáció akadályja nem annyira az államnál, inkább az egyház vezetőségében található. Az EVSz-től is el kell várni, hogy a nagygyűlés nyílt állásfoglalással az egyház népének oldalára áll majd.”

Amerikai magyar evangélikus szemmel nézve a dolgokat, úgy látjuk, hogy Káldy püspök EVSz elnökké való megválasztását feltehetőleg elősegítené egy ilyen kiengesztelő gesztus, mint Ordass Lajos rehabilitálása. Az sem valószínű, hogy ez a lépés belpolitikai hátrányt jelentene számára.

Az egyházi vezetőség magatartásának enyhülésére lehetne következtetni ebből az egy mondatból: “A sztaalista diktatúra idején egyházi vezetőket ítélték el (Ordass, Mindszenty, Grösz), egyeseket ártatlanul.” Ez a mondat abban a cikksorozatban található, amely az EVSz angol- és németnyelvű heti híradójában jelent

meg a nagygyűlésre készülők tájékoztatására. A sorozatot a magyar evangélikus egyház készítette (tehát hivatalosan jóváhagyott szöveg!), s felöleli Magyarország, benne az evangélikus egyház rövid történetét.

LEGÚJABB FEJLEMÉNYEK

Magánforrásokból származó újabb értesüléseink az Ordass-ügy fejleményeiről:

Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke szerint: “Magyarországon ma már mindenről lehet beszélni, nincs tabu; *de van tabu az evangélikus egyházban: Ordass Lajos*”. E kijelentés nyomán ifj. Fasang Árpád levelet írt az államtitkárnak, melyben arra kérte, hogy próbálja befolyásolni Káldyt az Ordass-ügyben.

Május 14-én dr. Káldy Zoltán püspök-elnök magához kérte a Deák-téri gyülekezet igazgató-lelkészét. Közölte vele, hogy ifj. Fasang Árpád presbiternek *14 napon belül le kell mondania*. A Deák-téri presbitérium — úgymond — mindig is a reakció fellegvára volt.

A május 14-én este megtartott ülésen a presbitérium határozatot hozott, mely szerint *“nem tartja szükségesnek” Fasang lemondását*. Egy másik határozatban a presbitérium magáévá tette az Ordass püspök rehabilitációjára célzó javaslatot.

Még nem tudjuk, milyen következményekkel jár majd Fasang Árpád bátor kiállása az igazság és méltányosság oldalán. Mindenesetre ő maga mindenre elkészült, börtönnel is számolva. Ez utóbbi eshetőség, sajnos, talán nem is egészen alaptalan. Egy május 22-én kelt (meg nem erősített) értesülésünk szerint az egyházi vezetőség egyelőre *“illegális könyvterjesztéssel”* vádolja Fasangot. Büne: egy Ordassról szóló könyvet adott az egyik budapesti rabbinak (valószínűleg Szépfalusi István Svájcban megjelent *Ordass: Válogatott írások* c. művét — A Szerk.).

“Budapesten még mindig azt remélik, hogy az Evangélikus Világszövetség mostani nagygyűlésének résztvevői bátran hirdetik a feltámasztott élő Úrról szóló üzenetet, és a rehabilitációs ügyben is magukévá teszik a gyülekezetek és az egyház népe kívánságát.” (ze)

IV. "BUDAPEST 1984" elé

AZ EMBERISÉG REMÉNYSÉGE

Ezt a témát kétféleképpen lehet megközelíteni. Egyrészt el lehet mondani, hogy az emberiségnek milyenféle elképzelései vannak a jövődőről, vagyis milyen reménységekkel bíztatja magát. A másik azonban Isten Igéjére való hallgatásból él. Milyen reménységet ad a világ s benne az emberiség Teremtője. Talán legjobb, ha mindkét szemszögből megközelítjük a témánkat.

CSALFA REMÉNYEK

Az emberiségnek minden időben sokféle reménysége volt. Már az ókori bölcselők azt a felfogást képviselték, hogyha az értelem útján meg tudjuk az embereknek magyarázni, milyen életúton járjanak, akkor reménységgel nézhetnek a jövőjük felé. E "bölcselők" örökösei ma is élnek. Az ész legyen az uralkodó s akkor reménységünk van, mint embereknek. Hozzá kell persze tenni a jóakaratot is, melyet feltételeznek az így gondolkozók, s akkor reménységgel nézhetünk az emberiség útjára. Csakhogy a gonosz léte hamar feltűnik, s az ésszerűség se bizonyul megbízhatónak. Így kezdődik el a különféle világnézetek versengése. S ha az egyik vagy a másik képviselői jutnak hatalmi pozícióba, akkor rákényszerítik az emberiségre azt az ideológiát, mely szerintük egyedüli reménység. Talán nincs is hiba a jó szándékban, de a kényszerrel véghezvitt emberi elképzelések nem hoznak örömet s nem adnak az emberiségnek olyan reménységet, melyből élni tudna.

Ilyenkor támad az a nézet, hogy tulajdonképpen nem is az emberekben van a baj. Hiszen, mégha többféleképpen gondolkoznak is, tulajdonképpen jót akarnak. Csak egyesek látják be azt, ami igazi reménységet kelthet. Így jön létre az a meggyőződés, hogy tulajdonképpen a társadalmi rendszerben van a hiba. Meg kell változtatni s akkor minden rendbejön. Mégha erőszakkal történik is, a jövő reménységével csalogatnak a hatalmasok: csak kövessétek a mi rendszerünk elgondolását, s meglátjátok, hogy — mégha időbe is telik, sőt talán meg se éli a mi nemzedékünk — egy jobb jövő vár az emberiségre.

De a reménységben **hinni** kell. S ahol nem hisz valaki abban az elképzelésben, melyet feltálnak neki, ellenségként kezdik kezelni. Így jön létre az emberiség harca olyanok között, akik különféle emberi elgondolásokat akarnak reménységként rákényszeríteni egy-egy népre. Mind ez az ellenségesség mai világunkban szinte olyan méreteket öltött, hogy a felfokozódott harciasság szinte minden reménységet semmivé tesz.



Fegyverkezik az emberiség, hogy legyőzze az ellenfelet, vagyis azt, aki nem azon az úton látja az emberiség reménységét, mint a másik. Mindennek démoni vonása az, hogy a béke reménységét is ahhoz fűzik az emberiség számára, hogy elpusztítsák a másikat. Ma ez a fegyverkezés vált a nagyhatalmak "reménységévé". A technikai fejlődés az egész emberiséget elpusztításával fenyegető fegyvereket hozott létre.

ISTEN NÉLKÜL NINCS REMÉNYSÉG

Így került az emberiség abba a helyzetbe, melyet a Szentírás a pogányság jellegzetes vonásaként ír le. Isten nélkül, reménység nélkül, elidegenedve Isten által teremtett emberi mivoltától éli az emberiség azt az életet, amelyben nincs reménység. Vagy másképp: olyan reménységben él, amely megcsalja, mert csak e földi viszonyokra irányítja figyelmét. "... **mint az ígélet szövegében kívül álló idegenek, reménység és Isten nélkül éltetek a világban** (Ef. 2:12). — Vannak olyanok is, akik ugyan magukat keresztyéneknek tartják s mégis csak erre az életre irányítják reménységüket. Ró-

luk mondja az apostol: "**Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél szánalomra méltóbbak vagyunk**" (1Kor 15:19). Tehát a keresztyén reménység sem arra irányul, hogy jobb, gondtalanabb életet éljünk, ne legyenek betegségeink, megszűnjenek anyagi gondjaink. Ilyen csalóka "reménységeket" próbálnak napjainkban egyes hamis próféták hirdetni, s ezzel lehetetlenné tenni azt a reménységet, amely Krisztusban van.

KRISZTUSBAN VAN REMÉNYSÉG

"Krisztusban — reménység az emberiség számára" — ez az igazi mondanivalója az evangéliumnak. Pál apostol beszél az Efézusi levélben arról, hogy Istennek milyen a "világterve" a teremtés óta. Ezek szerint a teremtéskor Isten beleállította az emberiséget abba a rendbe, melynek Krisztus a Feje (Ef. 1:9—23). Így is mondhatnánk: egy fejét vesztett emberiségnek Isten Krisztusban visszaadja azt a Főt, amelyben egyesíti azt s ahol nincs többé sem népi, sem anyagi, sem nemi különbség, "mindnyájan egyek vagyunk Krisztusban". Ő foglalja össze az emberiséget egy egészben. Ez az a reménység, melyből élni lehet. Minden más csak csalóka hiábavalóság.

A Krisztusban való reménységnek nem emberi elgondolások, bölcselések vagy ideológiák vetik meg az alapját, hanem egyes-egyedül az a tény, hogy Krisztus feltámadott a halálból s mint ilyen, tud már ma reménységet adni az emberiségnek. A Krisztusban hívó "**előre reménykedik a Krisztusban**" (Ef 1:12). Tehát olyan reménységről van szó, mely legyőzve az emberiséget elpusztító halált, ígéretet tesz az eljövendő életre. Mindezt az apostol titoknak (misztérium) tartja, amelyet hit által kijelentett Isten a hozzá hú népének.

Krisztus emberré lett, hogy leleplezze a hiábavaló emberi reménységeket s elvezessen a hit által Isten örök rendjéhez, melyben az emberiségnek megvan a magát egyedül megillető helye az egész univerzumban. Nem egy elszigetelt emberiség reménységéről van tehát szó, hanem

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$3 per year by the Hungarian Conference—Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 2—3. (229) Vol. 50.
APRIL—JUNE 1984

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 3 dollár. Kanadában és egyéb külföldön évi 4 US dollár, vagy 5 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

Krisztusban az egész világmindenséggel vagyunk összekapcsolva. Ennek az ígéretnek pecsétjét adta Krisztus Szentlelke által. "Ez a titok az, hogy Krisztus tibennetek van: reménysége az eljövendő dicsőségnek" (Kol 1:27).

Az emberiség reménysége tehát Krisztus feltámadásán alapszik. Megváltozott emberi életfeltételek

kifejezője. Így indulhatunk mi is mindennapi útunkra, életünk végső célja felé. Körülöttünk forronghat a világ — a hit emberét ez nem zavarja. Reménységgel néz a jövőbe, mely Krisztus megnyílt sírjával kezdődött. Ennek az üzenetnek hordozója minden hívő, hogy reménységet öntsön az emberiségbe az evangélium által.

Vajta Vilmos



Az Evangélikus Világszövetség 1984. július 22-től augusztus 5-ig tartja hetedik világyűlését Budapesten. 97 taggyház 300-at meghaladó delegátusa, továbbá megfigyelők, tanácsadók és látogatók képezik a hivatalosan résztvevők mintegy 1000 főnyi létszámát. Az újságírók száma kb. 200 lesz. A nagygyűlés témájával (Krisztusban — reménység a világ számára) 13 munkacsoport foglalkozik. A megnyitó istentisztelet, melyet dr. Káldy Zoltán püspök végez, július 22-én, vasárnap de. 10 órakor lesz a Sportszarnokban, erre 12 ezer résztvevőt várnak. Mindennap lesz korareggeli úrvacsoraosztás, majd bibliatanulmány, a nap programja az esti vecsernyével végződik. A közbeeső vasárnapon, július 29-én 114 magyarországi ev. gyülekezetben végeznek szolgálatot a gyűlés résztvevői. Kedden, július 31-én 14.30-kor lesz a szavazás, melyen az EVSz új elnökét és a végrehajtó bizottság tagjait választják meg. Szombaton, aug. 4-én 18 órakor úrvacsorai istentiszteleten iktatják be a megválasztottakat. A nagygyűlést záróistentisztelet (Festival Service) fejezi be vasárnap, aug. 5-én 10 órakor.

NT. RUZICKA LÁSZLÓNÉ

sz. Daubner Erzsébet, 1910. szept. 28-án született Miskolcon. Egyháza szeretete, mély hite, harmonikus családi élete jellemezte ezt a példamutató papnét, férjének 42 éven át hűséges és megértő támaszát. Zeneakadémiai képzettségét Isten dicsőségére és egyháza szolgálatára hasznosította, számos alkalommal adott önálló zongorahangversenyt is. Súlyos csapást jelentett, amikor gondtal és szeretettel nevelt három gyermekük közül Péter, az orvos és rákkutató tudós, fiatalon elhunyt. Mint szolgáló papné, mindenben társa és segítsége volt férjének: mikor az, egyideig párhuzamosan vallásánári munkájával, a Protestáns Országos Árvaház igazgatója lett a legnehezebb időkben, a háború alatt és után; majd évekig a balatonszárszói Lelkészüdülvő vezetésében; végül a Modori utcai Öregotthonban, ahol otthonigazgató férje 1974-ben történt elhunytá után, mint özvegy, maga is otthon talált, és folytatva szolgálatát alkalmi áhítatokkal és orgonajátékkal. Teremtő Ura hazahívta május 16-án, 73 éves

korában. Gyászolják: leánya Márta, férj. Kúr Csabáné (Warren, OH); László fia Svájcban; testvére Sarolta, férj. dr. Boros Sándorné Budapesten; két unokája, Mártika és Péter. Temetését Muncz Frigyes, a Budai Ev. Otthonok igazgató-lelkésze végezte június 13-án, a Farkasréti temetőben. "Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért!" (2Kor 9:15).

EV Sz KIADVÁNY ORDASS EMLÉK-SZÁMA

Az EV Sz tanulmányi füzetének a sorában a 16. számú dr. Vajta Vilmos ny. professzor összefoglalóját közli a Világszövetségről, az eddigi evangélikus világyűlések tükrében. A füzet címlapján a következő ajánlás olvasható: "Dedicated to the memory of Bishop Lajos Ordass, Vice-President of the Lutheran World Federation, 1947—1952 and 1957—1963."

Mozgósítás

*Fussatok, rémülettől holtradermedt őrizők, fussatok a főpaphoz!
Dadogjátok el neki fogvacogva,
mi történt! Talán lesz elég aranyuk
megvásárolni a nyelveteket,
hogy a húsvéti hír tovább ne fusson.*

*Vagy az örömhír szélesebb futását
senki se képes megállítani?!*

*Már Magdaléna fut a szürkületben
vak rémülettel az apostolokhoz:
"Üres a sír! Elvitték az Urat!"
Aztán ők futnak kifulladásra versenyt,
hogy lássanak elérvült lepleket
az üres sírban, mint néma tanúkat,
és ébredő hittel higgyenek.*

*Magdaléna találkozik veled,
átszegezett lába elé borulhat,
s futhat a rábízott, szent üzenettel.
S futnak, feledve gyászt, keneteket,
futnak az örömondó asszonyok.
S az estében Jeruzsálem felé
fut boldogan az emmausi kettő.*

*Szent mozgósítás! Századokon és
ezredeken át futni a jóhírről:
Krisztus győzött!
Krisztus feltámadott!*

*Fussak én is? Hová, Uram, kihez?
Kihez bűneiben vagy bánatában,
kihez könnyeiben vagy közönyében?
Kinek hirdessem, hogy élsz,
hogy velünk vagy
feltámadott, diadalmas Segítő?
Hogyszereted, irgalmad, hatalmad
tegnap, ma és örökké ugyanaz!
Hisz találkoztam én is teveled.
Nekem is szól mozgósító parancsod!
Húsvéti híradó vagyok. Futok!*

Túrmezei Erzsébet

Luther Márton: Esti Ima

**Szentháromság, ki minékünk
egy örök igaz Istenünk,
leszállt a nap, már este lett —
világoltasd szent fényedet!**

**Jó reggel téged zeng dalunk
és este is magasztalunk,
te voltál és te vagy velünk —
dicsér méltatlan énekünk.**

**Dicsőítünk, Atyaisten,
áldunk, Urunk, Fiúisten,
néked szóljon a dicséret
mindörökké, ó Szentlélek.**

NE FÉLJ...

És mikor láttam, úgy estem lábához, mint egy halott. Ő pedig jobbát rámtéve, így szólt: Ne félj: én vagyok az Első és az Utolsó, és az Élő, pedig halott voltam, és íme élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halálnak és a pokolnak kulcsai. Így meg téhát mindazt, amit látsz. (Jel. 1:17—19a)

A leírt ige János látomása, Jánosé, aki ott volt Jézus keresztre feszítésénél, s az üres sírnál is. Aki ismerte az Urat, mint embert is. János szembe találja magát a megfeszített, de feltámadott Úrral — igaz, látomásban —, de még így is félelmetes a találkozás. A bűnös ember találkozott a szent Istennel s ez a találkozás földre veti Jánost. Nemkülönben omlanék össze az Úr előtt mi is, látva Istent szentsége teljében s egyidőben látva magunkat bűneink teljében. Figyelmeztető találkozás számunkra Jánosé, hiszen végső fokon valóság lesz a mi számunkra is az, ami Jánosnak látomásban megadatott, Isten színe előtt állni.

Jézust nem befolyásolja János múltja, hogy ő is azok között volt, akik azon az éjszakán, mikor elfogták — elhagyták. Szava van hozzá. S ez nem az ítéletnek, de a mentésnek, a bűnei meglátásában összeomló emberhez a talpra állítás szava: Ne

félj! Én vagyok az, aki ugyan halott lettem miattad, az ember miatt, de élek Istentől. Én vagyok az Első és Utolsó, Isten teremtő szava, cselekedete. Rajtam nincs hatalma a gonosznak. Ember ne félj! Nálam van a pokol és halál kulcsa. Mindezek hatalmában vannak.

S akinél a kulcsok vannak, az nyithat vagy zárhat. Klengedhet vagy örökre bezárhat. Ítéltet, büntethet, de meg is bocsáthat.

Bűneink miatt joggal van bennünk szorongás, ha a Vele való találkozásra gondolunk, hiszen mi minden terhel minket! Bár magunkat igyekszünk menteni s jobbnak feltüntetni, mint amilyenek vagyunk, mégis: Ki az, aki megállhat előtte?

Aki "Ne félj"-t mond, az az, aki meghalt, eltemetett, de feltámasztatott Istentől. János az Úrral való találkozás után megerősödve, új hittel megy tovább. Leírja, s élő szóval is emondja sokaknak azt, amit őerre is cselekedett az Úr. Örömmel és hálával van tele a szíve, hogy az Úr talpra állította őt s hittel gazdagította meg őt.

Ne félj! — ez néked is szól.

Aki halott volt, az Úr él, hogy Vele te is élj.

i.

A Lélek sodrásában

Péter azonban előállt a tízeneggyel, felemelte szavát és így szólt nekik: Zsidó férfiak és ti mindnyájan, akik Jeruzsálemben laktok, vegyétek tudomásul és hallgassátok meg az én beszédeimet. Mert nem részegek ezek, amint gondoljátok; hiszen a napnak harmadik órája van; hanem ez az, amit megmondott Jóel proféta: És lesz az utolsó napokban, — ezt mondja az Isten, — kitéltök az én Lelkemből mindenkire; és profétálnak fiaitok és leányaitok, és ifjaitok látásokat látnak és véneitök álmodnak álmodnak. Sőt az én szolgálmaimra és szolgálóleányaimra is árasztok azokban a napokban az én Lelkemből, és profétálnak. (Csel 2:14—18)

A pünkössi esemény csoda. Nem történeti szükesszerűség, nem illik bele az ész logikájába, nem következik az emberben rejlő természetes adottságokból.

Belülről, a szív mélységéből tört fel a szó az apostolok ajkán. De ezt nem ők akarták elérni, és nem is mások akarták rajtuk keresztül elvégezni. Ígéretnek birtokában ugyan, de mégis meglepetészerűen kerülnek bele a Szentlélek sodrásába és lesznek egészen más emberekké.

Ez a más abban mutatkozik meg, hogy **egyszerre megértik Krisztust.** Nem az embert, a szeretett Mestert, hanem a kereszten és húsvéti síron át megdicsőült Urat. A Megváltó Istent, aki porba lépett az emberért, de aki újra "ül" hatalmában és üdvösségre hívja az általa megváltott embert.

Ez a szív mélyén felgyúlt világosság készíti szólásra a beszéd mesterségében járatlan egyszerű embereket, hogy részt kínáljanak Krisztus megbízásából minden közülük állónak az általa elkészített üdvösségből.

Beszédük ezzel a sajtóságos kívülről kapott és mégis a szívből jövő bizonyossággal **döntés elé kényszerítő erővé válik,** amelyre igennel vagy nemmel felelni kell.

Beszédük ezért több emberi megnyilatkozásnál, értékelésnél vagy vélekedésnél. Rajta keresztül a teremtő és számadás elé állító Isten szólítja meg a képére és hasonlatosságára teremtett embert. Természetben, lelkiismeretben, történelemben, törvényen és profétákon keresztül adott megnyilatkoztatása végső szavaképpen Krisztusban az élet vagy halál választásának nagy lehetőségét

adja eléje. De ebben a választás elé állításban az Atya életre hívó hangja kiált: **"Mindenképpen, aki az Úr nevét segítségül hívja, megtartatik."** (21. v.) A pünkösd külső eseményein és emberi szavain keresztül belülről szólít meg Isten, a szívünkhöz szól és a szívünket szólaltatja meg a megismert megmentő szeretet hirdetésére.

A pünkössi esemény újra **egybeöleli az Istent és az embert,** a Teremtőt és a fiúságra hívott teremtményt. De egybeöleli a fiakat és leányokat, a férfit és nőt, a vént és ifjút, a népeket és fajokat is. Mert a pünkössi esemény nem önmagáért történt, megdöbbentésre szánt csoda. Az apostolok "előállása" Isten nagy lépése az előre elhatárolt és előre bejelentett cél megvalósítására, hogy a **Krisztusban egybeszerkessen mindenedet.** Boldogok azok, akik a Lélek árájától sodortatva, emberi életünk eseményei közben szavaikkal és cselekedeteikkel ezt az egybeszerkesztő szándékot munkálják. —1—

TÓTH JÓZSEFNÉ

szül. Túröczy Magda, március 14-én, életének 54. évében váratlanul elhunyt. Hosszú éveken át a Lutheran Church Supply Store csikágói fiókjában volt alkalmazásban és ott odaadó, hűséges és kiemelkedő szolgálataért nagy megbecsülést szerzett magának. Kezdetől tagja volt a csikágói Magyar Evangélikus Gyülekezetnek, melynek tagjai nem egyszer meghatódva és megilletődve látták elszántságát, bátorságát és erős hitét, melyről ismeretlen tanúskodott, amikor alá kellett magát vetnie nehéz orvosi műtéteknek. Legutóbb két hiányosan működő szívbillentyűjét kellett kicserélni. Az operáció a jelek szerint és egy ideig sikeresnek látszott, de mintha a jó Isten másként döntött volna. Szeretettel és hálával csatlakozunk férjje; Magda leánya; József fia és a kis Anthony unokájához az őket ért nagy veszteség feletti fájdalomukban. Mi is kegyelettel őrizzük emlékét szívünkben és vigasztalást keresünk Krisztus Urunk drága ígéretében: **"Ne nyugtalankodjék a ti szívetek . . . : Az én Atyámnak házában sok hajlék van . . . : Elmegyek, hogy helyet készítsek nektek"** (Jn 14:1—2). A földi életből kihívott testvérünk 1929 július 2-án született Győrött. Néhai Túröczy Zoltán ev. püspök leánya volt.

T. K.

V. "BUDAPEST 1984" elé A HATALMASOK ÉS A MEGALÁZOTTAK

Sokat olvasunk és hallunk napjainkban a "nagy hatalmakról". Mintha a világ sorsának jövőbeli alakulása, az emberiség örömei vagy végső pusztulása a nagyhatalmak kezében lenne. Mintha elfeledkeznenek a hatalmasok, de a hatalom szolgálatában állók vagy azt támadók is arról, amit Jézus mondott Pilátusnak: **"Semmi hatalmad nem volna én rajtam, ha nem adatott volna meg neked felülről"** (Ján 19:11).

KIÉ A HATALOM?

A ma embere nagyon eltelt az emberi fejlődés lehetősége adta önbi-zalmával. Ezért gondolja, hogy nincs többé lehetetlen a számára: a világ sorsát veheti kezébe. Főleg, ha hatalmát most már nemcsak szuro-nyokra, hanem az atomenergia minden eddigi képzeletet felülmúló ere-jére építheti. Ma nem az atomener-gia az elrettentő önmagában véve, hanem az az emberi önteltség, mely azt hiszi, hogy ezzel kormányozhat-ja a világot.

Csak hogy mindez magával hozta a földi hatalmasságok egymással való szembenállását. Mindenki tudja, hogy szinte esztelenül fegyverkez-nek a nagyhatalmak s az emberiség rémülten kérdi, hogy mindez hová vezet?

A minap fiatalok csoportjában voltam. Az egyikük egyszerre be-dobta a beszélgetésbe a "bombát", ti. azt a fenyegető veszélyt, hogy a világon annyi atomenergia halmozó-dott fel, hogy vele az egész földet el lehetne pusztítani. Ez az elképzelés egyszerre mozgásba hozta a szenvedélyeket. Többen kezdtek rémülve reagálni erre a lehetőségre. De az-tán lassan megszólalt egy csendes hang.

Megkérdezte, hogy tulajdonkép-pen hogyan gondolható el az, hogy az egész földkerekséget szinte egy gombnyomásra megsemmisítse em-beri hatalom? Lassanként kezdő-dött meg a gondolkodás folyamata. Tényleg elképzelhető, hogy az egyik vagy másik nagyhatalom kezében levő óriási méretű bombák eltöröl-hetnék a földkerekséget az univer-zum csillagvilágából? Kezdett a do-log hihetetlennek tűnni. S így került elő a kérdés, hogy még az atomerő

mérhetetlen mennyiségét birtokoló nagyhatalmak is képesek-e tönkre tenni ezt a teremtett világot? Hogy elérkezik majd a világ vége, ezt Jézus Urunk ígértetéséből tudjuk. De még Ő maga is megvallotta, hogy csak az Atya, a mindenható Is-ten az, aki egyedül tudja a napot és az órát. Vajjon odajutott-e az embe-riség, hogy kivette a Teremtő Isten hatalmából a világot s majd emberi hatalmak fogják — most már mint a gonoszság nagyranőtt erői — a vi-lágot elpusztítani? Kezdünk emlé-kezni olyan íráshelyekre, amelyek-ben Isten mint **"oltalmunk és erős-ségünk"** van jellemezve: **"Azért nem félünk, ha megindul is a föld . . . Jöjjetek, lássátok az Úr tet-teit . . . Csendesedjete el, és tud-játok meg, hogy én vagyok az Is-ten!"** (46. Zsolt.)

NEM FÉLÜNK!

"Hatalmasokat döntött le trón-jukról!" — így énekel Mária. Tudja, hogy a történelem Ura nem az az ember, aki szinte elképzelhetetlen

erejű nukleáris fegyvereket tud gyár-tani. Ezzel csak fenyegetni lehet az emberiséget. Sokakat téveszt meg a napjainkban folyó vita e fegyverek létéről. Megrettenik az embereket, mintha minden csak egyetlen pont-ra lenne központosítva. Mintha a béke az emberiség jövőjében csak attól függne, hogy sikerül-e elpusztítani ezeket a fegyvereket. Kegyes kívánságként ez mindnyájunkat egyesíthet. De a kérdés az, hogy ho-gyan tudunk olyan világban élni, amelyben ez a démonikus fegyver létezik s hogyan lehet megakadá-lyozni azt, hogy pusztító erejét új-ból — most már sokkal rettenete-sebb hatással — bizonyíthassa. Más szóval: hogyan lehet emberek, nem-zetek között olyan békés, kölcsönös bizalmi légkört teremteni, amelyben nemcsak a nukleáris fegyverek, de egyáltalában mindenféle ellenséges-kedés megszűnik.

A jelenlegi vita az emberiség bé-kéjéről abban a betegségben szen-ved, hogy mindent a fegyverekre központosít. De elfeledkezik azok-ról a "hatalmakról", melyek ezeket rémítő pusztulásra akarják felhasz-nálni. Von Weizsäcker professzor, aki a budapesti világgyűlésen elő-adást fog tartani a béke kérdéséről, egyik írásában kétféle tévedésre figyelmeztet. Az egyik az "atomelle-nesség", mely naívan azt képze-li, hogy ha az atomfegyvereket meg-semmisítették, akkor elérkezik a béke órája az emberiség számára. A másik az atomfegyverek "ellenőrzé-sének" a tévedése. Ez ugyanis sem-legesíti azt a szükséges rémületet, melyet az ilyen fegyverek létele tar-talmaz. Azt is feltételezi, hogy az el-lenségeskedés légkörében lehetséges az emberi fegyverkezés megbízható ellenőrzése.

"... ÉS MEGALÁZOTTAKAT EMELT FEL"

Istennek hatalma van arra, hogy még a legnagyobb hatalmasokat is ledöntse. Meglepetésszerűen ezt sok-szor azok által teszi, akiket a hatal-masok megaláztak. Olyan világban élünk, ahol a hatalmasok rafinált módon tudják hatalmi erőszakuk megalázó módszereit az igazság szí-ne alatt alkalmazni. Emberi jogok-

MARTIN NIEMÖLLER



A németországi Wiesbadenben március 6-án, 92 éves korában elhunyt Martin Niemöller ev. lel-kész és teológus, tengeralattjáró parancsnok az első világháború alatt. Westfáliai lelkészcsaládból származott, a háború után berlini lelkész volt. Hitler uralomra jutása után vezetője lett az egy-házat mindinkább elnyomó rendszer ellen tiltako-zó ún. Hitvalló Egyháznak (Bekennende Kirche). 1937-ben letartóztatták, különböző koncentrá-ció táborokban töltött évek után 1945-ben sza-badult Dachauból. Az 50-es és 60-as években a Németország újra-fegyverkezését ellenzők legis-meretebb szószólója volt.

ra hivatkoznak, s megszállnak egy országot, hogy "segítségére legyenek a jogtalanoknak". A "gyarmatosítás kizsákmányoltjainak" sietnek segítségére, de rájuk kényszerítik a politikai elnyomatás rendszerét. Így jelennek meg a hatalmasok a világosság mentő angyalaként, miközben megalázzák a népek szabadságát, függetlenségét, emberi jogait. Amíg ilyen világban élünk, ki meri azt hinni, hogy az emberiség hatalmasai, akik még az egyházba is befészkeltek magukat, feladnák elképzelésüket, hogy a mindennél pusztítóbb fegyverek védelme alatt alázzák meg a gyengéket és elnyomottakat?!

Az egyház a jelen "új világban" sokszor áll tanácstalanul. Egyesek ugyan megkísérlik, hogy "igazságot szolgáltatassanak", de az eredmény sokszor csak az, hogy az egyik vagy a másik hatalmi csoport szószólójává válnak. Megint csak a Teremtő Isten igazságszolgáltatásának reménye az egyedüli vigasz és reménység: **"Én állapítom meg azt az időt, amikor igazságot szolgáltatok. Ha meginog a föld és minden lakója, én megszilárdítom oszlopait!"** (Zsolt 75:3k).

"Krisztusban — reménység a világ számára", ez a világgyűlés bizonyágtétele. Emberi elgondolásokra, meglátásokra is szükség van. De nem olyanokra, melyeket a nagyhatalmak érdekei diktálnak, hanem olyanokra, amelyek a megalázottak kiáltásából hallják meg Isten mentő szavát. Mert Ő az, aki a megalázottakat felemeli (Lk 1:52). Ő akar szolgálatba állítani. Mert övé a hatalom!

Vajta Vilmos

SAO PAULO

Még a múlt év augusztusában Brazíliába érkezett Szunyog Erzsébet, a Délnyugat-Németországi Egyházi Misszió (Stuttgart) munkatársa, képzett gyülekezeti munkás, hogy az itteni magyar ev. gyülekezetben ideiglenesen lelkigondozói munkát végezzen. A gyülekezet reméli, hogy hamarosan sikerül az 1981 óta üresedésben levő lelkész állást betölteni.

REAGAN, A "TEPLOMKERÜLŐ"

Egyes egyházi tényezők erős kritikával illetik Reagan elnököt, mert — elődeivel ellentétben — nagyon ritkán jár templomba. A bírálók szerint az elnöki megnyilatkozások vallásos hangja, valamint az iskolai imádságot visszaállító javaslata így bizony képmutatásnak számít.

Jövel Szentlélek Úristen!

Sokszor elgondolkoztam már azon, hogy a Szentháromság egy igaz Isten három személye közül a Szentlélek Úristen ismerjük a legkevésbé. Azért olyan gyenge, kétséges a mi keresztyén életünk, mert nincs élő, eleven kapcsolatunk a Szentlélekkel!

JÉZUS PÉLDÁJA

jut eszembe, amint Nikodémusnak magyarázza a Szentlélek csodálatos munkáját: "A szél fú, ahová akar és annak zúgását hallod, de nem tudod, honnan jó és hová megy: így van mindenki, aki Lélektől születik" (Jn 3:8). Ez az ige — felületesen figyelve — mintha igazolná a nemtudásunkat. De a szavak mögül kicseng a tanítvány bizonyágtétele. Amikor Jézus szavaira emlékeznek, szavaiban benne izzik annak a csodálatos napnak élménye, amit Pünkösdkor ünneplünk. Szentléletesen tárja elénk élményét: mintha heves szélvész közeledne, nagy zúgást hallottak, mely lassan az egész házat betöltötte, majd pedig szétoszló tüzes nyelvek lobbantak fel előttük és leereszkedtek mindannyiukra.

A SZÉLRŐL NEM TUDJUK,

honnan jön és hová megy, de érezzük jelenlétét, kapcsolatba kerülünk vele. Pünkösöd ünnepén az apostolok megtapasztalták az Isten élő, eleven erejét. Isten selekvő erejének fizikai megtapasztalása csodálatos élmény volt számukra. Mindez egy pillanatra lenyűgözte őket. De a csoda, az igazi ajándék csak ezután következett.

A tanítványok mindig tudták, hogy az az ember, akit Jézusban maguk előtt láttak, sokkal több, mint ember: valóságos Isten. Mégis megoldhatatlan probléma, érthetetlen rejtély szétválasztani Jézusban az embert az Istentől. Ha a Jézusban megjelent Istenre gondoltak, akkor is szükségszerűen az ember Jézus képe, arcvonásai, egész emberi lénye jelent meg előttünk. A feltámadás után megjelenő Fiú megjelenésével, egész viselkedésével azt az eddigi természetes, megszokott együttlétet semmisítette meg, amely bizony nem egyszer megakadályozta a tanítványokat, hogy Őt valóságos Istennek ismerjék meg. Csodálatos megjelenései, eltűnései, arra buzdítják a tanítványokat, hogy benne ne a jólmisert szeretett Mestert, az embert lássák, hanem **Isten valóságos, egyszülött Fiát**. A feltámadott Krisztus lelki teste bizonyosan hasonlított korábbi valóságos hús-vér testéhez, de mégsem volt azonos vele. Hiszen az emmausi tanítványok sem ismerik fel addig, míg Jézus azért, hogy végre felismerjék, a kenyérmegszegés mozdulatával vezeti őket a felismerésre: a Mester az, akivel beszélnek!

A PÜNKÖSDI TÖRTÉNET

is arról beszél, hogyan vezeti Jézus tanítványait a test szerinti ismerés korábbi útjáról a Lélek szerinti ismerés észfeletti, egyedül helyes és igaz, de csak a **hit által megragadható** útjára. Ami pünkösöd napján történik, az ennek a vezetésnek a beteljesedése. Ennek az útnak a vége. Az Istennel való egyesülés most már nem a fizikai lét síkján következik be, hanem azon a nem földi, örökkévaló síkon, ahol nincs már bűn és nincs szenny, ahol az Isten él és uralkodik szeretetben és örömben.

Az apostolok találkoznak a Szentlélekkel, a gyülekezetben munkálkodó Istennel. Látják Őt és senkit sem látnak, hallják Őt és senkit sem hallanak, a szívük csordultig tele lesz vele és fizikailag semmi sem történik velük. Ülnek a szobában, ott, ahol eddig is ültek. Mégis Isten ereje betör a szívükbe és egészen átváltoztatja őket. És a csügged-

ten ülő tanítványokból a Szentlélek ereje által Krisztus egyházát hatalmasan építő apostolok lesznek.

EZ AZ ISTEN VEZETŐ ÚTMUTATÁSA

a láthatóktól a láthatatlanokig, a káprázattól a valóságig, az ideigvalótól az Örökkévalóig. Ezért írja Pál apostol: **"Azért mi ezentúl senkit sem ismerünk test szerint; sőt ha ismertük is Krisztust test szerint, de már többé nem ismerjük. Azért, ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régi-ek elmúltak, ímé újjá lett minden"** (2 Kor 5:16–17).

Az Atya Istent, a Teremtőt fehérszakállú öregúrnak tudjuk elképzelni, a Fiú Istent ezer és ezer alakban megfestették. De a Szentleket földi fogalomhoz nem köthetjük, elképzelni nem tudjuk, alakba önteni, anyaghoz kapcsolni lehetetlen. Mindez a nevéből is látható: Szent-Lélek.

MIRE VAN MA LEGNAGYOBB SZÜKSÉGÜNK?

Szentlélekre, hogy az anyagi világ káprázatától megszabadulva az Isten csodálatos országára nyílják meg a szemünk. Szentlélekre, hogy erőt kapjunk a szolgálatra, szent tüzet, mely lelkeket vezet Krisztushoz.

Csermely György

Niklaus Bolt

Reggeli ima

Szent Igéd legyen úr e nap felett,
ha öröm ér, s ha talán szenvedek,
és Szent Igédben hadd pihenjek én
titkos mélységek hordozó ülén.

■ TRIANONI EMLÉKEZTETŐ ■



Ahol a Száva a Dunába torkollik, fekszik Zimony városa, a magyar véghely. 1896-ban a képen látható két emelet magas díszes emléktornyot emelték, melyet azonban a megszállásor lebontottak. Zimony jelenleg jugoszláv megszállott terület.

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO

ERŐS VÁR (USPS 178560)

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

SZENTHÁROMSÁG

“Téged Ūristen az igaz hitben áldunk, magasztalunk, Atya, Fiúnak, s Szentléleknek vallunk.” Így vall Isten létének egyik legnagyobb titkáról a keresztyénség egyik legősibb éneke, a Te Deum (250. é.) S e titok imádatának és megvallásának szentelte az egyház ősidők óta a Pünkösöd utáni vasárnapot, Szentháromság ünnepét. **Mit ünnepeünk** e napon, és **mit tanít** a Szentháromság titkáról egyházunk?

Ez az ünnepnap mintegy lezárja az egyházi esztendő első felét. Visszatekint mindarra, amire a nagy ünnepek gazdag tanítása emlékeztet; **Karácsony**: Isten emberré lett értünk — **Húsvét**: Jézus Krisztus legyőzte a bűnt és halált — **Pünkösöd**: Lelkével igazgat bennünket. S mindezt egy csokorba fogva hirdeti: **Isten éppen így — és nem másként — akar a mi Istenünk lenni.** Eljött Jézus Krisztus és megismertette velünk az Atyát. S ezt az ismeretet csak úgy fogadhatjuk be, ha Ő maga tesz erre alkalmassá bennünket. Jézus Krisztus az út — senki sem mehet az Atyához, csak Ő általa — Ő az ajtó is, mely Isten országára nyílik — az ajtó kulcsa azonban ismét csak Isten kezében van — a Szentlélek nyitja meg előttünk, hogy hitre jussunk és abban meg is maradjunk.

Így zárul be a kör. **Isten műve egészen és maradék nélkül megmentetésünk,** Ő kezdi és Ő is végezi be, Ő hív és szólít s a fileit is Ő adja a hallásra, a szívet is Ő indítja fel engedelmességre. Egészen övé a dicsőség.

Amikor az egyház megfogalmazta a Szentháromság egy Istenről való tanítását, úgy amint azt az Apostoli Hitvallásból is ismerjük: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, . . . hiszek Jézus Krisztusban . . . hiszek Szentlélekben . . . akkor nem tett egyebet, mint hogy **összefoglalta s formába öntötte azt, amit a Szentírásban talált.** Isten ismeretének az Írásban lelt köveiből építette fel a keresztyén tanítás és hitvallás templomát. Arról a bizonyosságot, hogy Isten így mutatta meg magát, ilyen módon munkálkodik értünk. Háromféleképpen: mint Atya, mint Fiú és mint Szentlélek. Háromféleképpen fordul felénk, hajlik le hozzánk, száll síkra értünk, von magához bennünket. **Így találkozunk vele:** — mint Mózes az égő csipkebokorban — mint a pásztorok a betlehemi jászolbólcsőben — mint Pál a damaszku-szi úton. Mind a három megjelenésében és munkájában Ő maga van egészen, a teljes egy Isten. **Így találkozik velünk,** mert Ő maga akarja így. Ekként mutatja meg, jelenti ki magát.

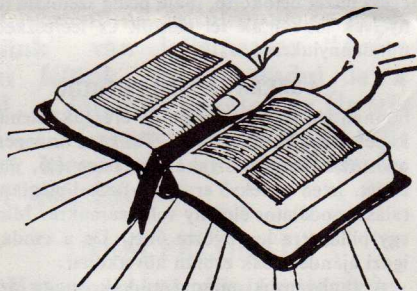
Hogy Isten létének háromféle módja van — az olyan titok, amibe bele nem tekinthetünk. **“Léted világít, mint az égő nap — de szemünk bele nem tekinthet”** — vallotta alázatos megrendüléssel Berzsenyi. Hitünk csak annyit érthet meg e titokból, hogy abban is az Ūristen végtelen irgalmas-sága, irántunk való kegyes hajlandósága mutatkozik meg. S nekünk **éppen ezt** kell megértenünk s **ennyit elég** is megértenünk a Szentháromság titkából. Azt, hogy — kellő alázattal és tartózkodás-

sal élve e gyarló hasonlattal: amint a nap is világít, melegít és láthatatlan életető sugarakat bocsát felénk — úgy Istenünk is háromféleképpen munkálkodik az ember üdvösségén. **Érettünk van ez így,** ezzel is elébe jő emberi mivoltunknak, gyarlóságunknak, elesettségünknek, ezzel is közelebb akar kerülni hozzánk. Nem megnehezíteni akarja hitünk elnyerését, megtartását és megvallását, valamely értelmünket próbára tévő nehéz hittétellel, hanem inkább fordítva: atyai módon kézen akar fogni s úgy vezetni, “tejnek italával” táplálni, zsenge hitünket plántálni, óvni, nevelgetni. Íme: az örök Ige testté lett, valjha ujjongva János evangélista és közöttünk lakozott; az ember Názáreti Jézus személyében szólít meg a felséges Ūr. S a Lélek felgerjeszti szívünket — mint az emmausi tanítványokét —, hogy felismerhessük Jézusban az Atya küldöttét, az Egyszülöttet, a

valóságos Istent. Kezünket kezébe, értünk megsebzett testébe tehetjük — de a Lélek győz meg bennünket — mint Tamást is — a boldog vallomásra: **En Uram és én Istenem.**

“**Egészen körülveszel engem, fölöttem tartod kezedet . . .**” — így vallotta az Őtestamentum zsolttárosa (139. zsolt.). Erről van szó, amikor az egyház népe hitének tapasztal tával megrendült boldogsággal tesz vallást a háromságos egy Istentől. **“Átölelt az Isten”** — így vallotta a század legnagyobb magyar költője. S a maga nyelvén így hirdeti egyik régi énekünk is: **“Ū, egy Isten, Szentháromság, egy imádnádó valóság, ne hagyj Tőled eltvednünk, maradj mind holtunkig velünk! Tiéd legyen a dicsőség, földön, mennyen, ō, szent Főlség, tőled ered minden áldás, téged illet az imádás.”** —ó—a

Mindennapi kenyér



— Útmutató a Biblia olvasásához —

1984. JÚLIUS HÓ

PÜNKÖSD U. 3. VAS. — JÚL. 1.

Heti ige: Mt 11:28

1. Rm 4:18-25 — Mt 9:9-13
2. Préd 4:17; 5:1-6 — 1Kor 14:26-33
3. Mt 10:7-15 — 1Kor 14:34-40
4. Csel 20:7-12 — 1Kor 15:1-11
5. Mt 22:1-14 — 1Kor 15:12-19
6. Jón 3:1-10 — 1Kor 15:20-28
7. Jel 22:12-17 — 1Kor 15:29-34

PÜNKÖSD U. 4. VAS. — JÚL. 8.

Heti ige: Lk 19:10

8. Rm 5:6-11 — Mt 9:35-10:8
9. Bír 10:6-16 — 1Kor 15:35-49
10. 1Jn 1:5-2:6 — 1Kor 15:50-53
11. Lk 19:1-10 — 1Kor 15:54-58
12. Jón 3:10; 4:1-11 — 1Kor 16:1-9
13. Jn 6:37-40 — 1Kor 16:10-14
14. Ézs 43:22-28 — 1Kor 16:15-24

PÜNKÖSD U. 5. VAS. — JÚL. 15.

Heti ige: Gal 6:2

15. Rm 5:12-15 — Mt 10:24-33
16. Jn 8:3-11 — Mk 1:1-8
17. Csel 7:54-59 — Mk 1:9-13
18. Jk 1:19-25 — Mk 1:14-20
19. Rm 12:17-21 — Mk 1:21-28
20. Rm 15:1-7 — Mk 1:29-39
21. Ézs 30:18-22 — Mk 1:40-45

PÜNKÖSD U. 6. VAS. — JÚL. 22.

Heti ige: Ef 2:8

22. Rm 6:2b-11 — Mt 10:34-42
23. Ez 2:3-8a — Mk 2:1-12
24. 2Ts 3:1-5 — Mk 2:13-17

25. Rm 13:8-10 — Mk 2:18-22
26. 1Kir 19:19-21 — Mk 2:23-28
27. Jn 1:35-42 — Mk 3:1-6
28. Mt 19:27-30 — Mk 3:7-12

PÜNKÖSD U. 7. VAS. — JÚL. 29.

Heti ige: Ézs 43:1

29. Rm 7:15-25a — Mt 11:25-30
30. SMóz 7:6-12 — Mk 3:13-19
31. Gal 3:26-29 — Mk 3:20-30

1984. AUGUSZTUS HÓ

1. Csel 8:26-39 — Mk 3:31-35
2. Kol 2:6-10, 12-13 — Mk 4:1-9
3. Jel 3:1-6 — Mk 4:10-12
4. Ézs 43:1-7 — Mk 4:13-20

PÜNKÖSD U. 8. VAS. — AUG. 5.

Heti ige: Ef 2:19

5. Rm 8:18-25 — Mt 13:1-9
6. Zsid 9:1-12 — Mk 4:21-25
7. Jn 6:30-35 — Mk 4:26-29
8. Fil 2:1-4 — Mk 4:30-34
9. Lk 9:10-17 — Mk 4:35-41
10. Jn 6:47-51 — Mk 5:1-20
11. Jel 19:6-9 — Mk 5:21-24

PÜNKÖSD U. 9. VAS. — AUG. 12.

Heti ige: Ef 5:8b-9

12. Rm 8:26-27 — Mt 13:24-30
13. Jk 2:14-26 — Mk 5:25-34
14. Gal 6:7-10 — Mk 5:35-43
15. Kol 1:3-11 — Mk 6:1-6
16. Mt 7:13-21 — Mk 6:7-13
17. Fil 2:14-18 — Mk 6:14-29
18. Jel 14:14-20 — Mk 6:30-44

PÜNKÖSD U. 10. VAS. — AUG. 19.

Heti ige: Lk 12:48

19. Rm 8:28-30 — Mt 13:44-52
20. 1Kir 3:16-28 — Mk 6:45-56
21. Lk 16:10-13 — Mk 7:1-13
22. Péld 8:12-21 — Mk 7:14-23
23. Préd 9:13-18 — Mk 7:24-30
24. Mt 13:44-46 — Mk 7:31-37
25. Mt 7:24-27 — Mk 8:1-9

PÜNKÖSD U. 11. VAS. — AUG. 26.

Heti ige: Zsolt 33:12

26. Rm 8:35-39 — Mt 14:13-21
27. Rm 11:1-15 — Mk 8:10-13
28. Neh 4:1-15 — Mk 8:14-21
29. 1Kir 21:1-16 — Mk 8:22-26
30. Jer 16:14-17 — Mk 8:27-33
31. SMóz 32:7-12 — Mk 8:34-38